

Ба 25 025
ПАДАБЕД' ЯЗЭП

ВЕЛІКІ

МЯЛЯДНІК

2402.4

Ба 25025

№ 18 КНІЖНІЦА „МАЛАДНЯК“ № 18

11 12,4

ПАДАБЕД ЯЗЭП

1^а

Ба 25025

28061

ВЕРШЫ

Бел. аддзел
1994 г.

(52 4498)

ВЫДАЊНЕ ЦБ „МАЛАДНЯК“
М Е Н С К—1926

1-я Дзяржаўная друкарня.

Заказ № 412.

У ліку 1500 экз.

Галоўлітбел № 13332

25. 0 4. 2009

ПЛЫВЁМ К ДРУГІМ ВЯКАМ...

Каб гневу нашага стрымаць патокі, шлягай
Вякі што году ўсё гусьцілі палі...
Мы йшлі пяшчаным, чвырным шляхам,
І нам штодня на ногі наступалі.

Былі мы парабкі, былі і пастухамі.
Сумленьне наша поркалі ня раз куртатым
лычам.

І ўсё-жа аганькі надзеі ня стухалі
На тую, што сягонья воллй клічам.

* * *

Было ў мінулым так. Вунь, на сасонцы,
Гісторыя зьвісае гольлем наскім.
Сягонья-ж сьвеціць ланінскае сонца,
І дні ўчарашнія—сталёвай казкай.

Мільёнаў сэрцаў векавая накіп
Цягучым ліўнем пралілася на плянэту,
І сёння погляд кожнага—юнацкі,
І ў кожным бачыш—бунтара й эстэта.

* * *

Вясна... І ледаход нястрымна зрушыў.
Пльвём к другім вякам пад зелень-шаты.
Гэй вы „юнацкія шчырыя душы:
Мы будзем стагодзьдзямі кратаць!..“

І ты, мая гарбатая бабулька, вёска,
Піць ня будзеш коўшам палыновых зельляў:
Убачыш—амалодзяць комсамолкай вёсны,
Інакш ад сённяга палі узросьцяць зелень.

I.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

МАЛАДЫ АРАТЫ

Мой дзед араў калісь кляноваю сахой,
А я—за плугам сёння йду лубкамі баразны
І веру—дні прамчацца гнедых чарадой,
І ў трохлямешны упражэцца конь стальны.

За плугам сёння йду лубкамі баразны
У даль, дзе неба датыкаецца зямлі...
О, поле, поле, ў час жыцця маёй вясны
Паводкай пачуцьця я твой прастор заліў!..

* * *

Шчэ быў малым, у пастушкі гуляў
І ўжо міжвольна адчуваў шыр берагоў,
Глядзеў і бачыў, як нясе зямля
З пакораю жалеза гартную любоў.

Міжвольна адчуваў шыр берагоў
Тады, а сёньня зразумела ўсё ўжо мне.
І плынь каханьня—пачуцьця майго
Паводкаю шумуе, горда ў даль імкне!

* * *

За плугам сёньня йду лубкамі баразны
І думаю. Кладзецца стужкамі ральля,
Так—грузна будзе йсьці тут конь стальны,
І будзе адчуваць каханьне гартнае зямля...

ЗВЫЧАЙНАЕ

Паглядзеў на руку на гадзіньнік:
Чорны вус не паказвае шэсьць.
За вакном 'шчэ нядаўна вятрыска так дзіўна
На клавішах лісьцяў іграў, ды сьцішэў.

* * *

Наші дні—жарабцы варанья:
Гэтак шпарка, галёпам лятуць.
Засыхаць былнягом, чыё сэрца ные
І хто мерае пядзей вярсту.

Не з такіх Апанасаў Нічыпар.
Не здарма-ж быў калісь у сяле пастухом,
І ня зналі яго панічы, пан,—
А сягонья: ведае цэлы райком.

Завівалася бура калісьці вялікая,
І Нічыпар астацца ў баку не пасьмеў:
Бунт-паўстаньне у бой яго клікаў,
І прышоў ён адважна, прыняць хоць і сьмерць...

Быў ліхім і упартым паўстанцам,
А сягонья ўжо сын іншых дзён...
І, нібы электрычная станцыя,
Правадамі чуцьця ён урос у бурлівы раён.

* * *

Грудзі сьціснуў ён моцна рукамі:
Чагось мала, чагось хочацца больш.
Чалавечае сэрца ня камень,
Каб ня чуць і уласную боль.

Ах, вясна, шумным морам разьлейся,
Хай лятуць журавамі дзянькі...
Ах, Алеся! Чорнабровая ты, Алеся:
Прамяністы і шчыры свой пагляд ускінь!

Пакахаў і—гарэзіць, вядома.
Пакахаў і—у сэрцы міжвольны крык.
Вёскі. Тэзісы. Кнігі. У сходы райкому.
Ды к таму і яна.

Хай душа бязупынна іскрыць...

* * *

Паглядзеў на руку на гадзіньнік:
Чорным вусам паказвае—шэсьць.
Вецер, вецер, чаму так дзіўна
Ты на клавішах-лісьцях ня граеш, сьцішэў?!

* * *

Ня цікава было: ці у зорах гарыць падня-
бесьсе,
Не чакалі яны „ночек лунных“.
Моцна сьціснуў Нічыпар Алесю
І зьліліся ў адзін пацалунак.

Не чакалі яны „ночек лунных“,
А спаткаліся ў вечар за кручай
І зьліліся ў адзін пацалунак.
Дуб з бярозкай растуць: іх ніхто не разлучыць.

А спаткаліся ўвечар за кручай
Сакратарша ячэйкі і сябра райкому.
Дуб з бярозкай растуць: іх ніхто не разлучыць,
І ніякая бура ня зломіць!

.

НОЧЧУ

Узмахвае вятрыска вольны пухкай хусткай.
Скрыла ноч і сёлы і палёў разоры.
Узвышша глыбіня ўжо стала сіня-хрусткай,
І дно усеялі гарохам срэбным зоры.

Іду. Іду па сьценцы. Ў сівыя туманы
Ціш мачае-мочыць сьвіты сваёй крысься...
Ша!.. Воддаль сьвіст няждана пікай вострай
раніў
І змоўк, як-бы прад ноччу гордаю скарыўся...

Плыве насустрач мая вёска цёмным кустам;
Сьпіць даўно; чуваць, як дышуць яе грудзі.
Вярстовы слуп, як вартаўнік той, у баку стаў
І сочыць, по-начы дарогамі хто блудзіць?..

Іду павольным крокам. Думкі-жа няспынна
Дню патрэбы закілзаць імкнуцца ў цуглі.
Але—жыцьцё сваю работу ўпарта пыніць
І больш ня будзе абшарпаным шляцца вала-
цугай...

Ї ты, мая гарбатая бабулька, вёска—
Піць ня будзеш коўшам палыновых зельляў:
Убачыш—амалодзяць комсамолкай вёсны,
Інакш ад сёньняга палі узросьцяць зелень...

Їду. Їду ў раздум'і. Ў сівыя туманы
Ціш мачае-мочыць сьвіты сваёй крысься.
Далёка дзесь сьмяецца аганёк рахмана.
Далёка дзесь касьцёр комэтай заіскрыўся...

ПЕРАД РАНІЦАЙ

Мужык заснуў і сьпіць рабочы:
Варстат за дзень яго нагоскаў.
У смольны вір вясковай ночы
Утанулі горад наш і вёска.

Калёсы ў полі ня рыпочуць.
І даль ня раняць адгалоскам.
Адна рака маўчаць ня хоча:
Крынічыць музыкай усплёскаў.

Нашэпты цішы яна гоніць,
Як срэбра льлецца, звонка звоніць
У раскудзеленым тумане.

Яна складае горда гімны,
Залітай сокамі маліны—
Чырвонай, пышняй, яркай рані!..

1882

НЯ ВОСЕНЬ ЦІСЬНЕ...

Сьціскаецца сэрца не таму, што восень,
І зямлю пасьцілае залацісты ліст,
Ня згіне ад марозаў жытні росьсеў,
Што сьцэлецца, вунь, аксамітам па зямлі.

Дыван хай насьцілае залацісты ліст,
Зіма пакрые белым пакрывалам...
Ня восень цісьне, не з-за восені душа баліць,
Душа, што многае стрывала.

Зіма пакрые белым пакрывалам
Палі, прастор, адзене ў сьнежна-ватны пух.
І толькі для яе марозаў моцы мала,
Каб у грудзёх стрымаць імпэту дух!

БФ 25025
№ 1953 г.

Палі, прастор адзене ў сьнежна-ватны пух...
А захад будзе галасіць, як і галосіць.
І будзе на нагах змардованых зьвінець ланцуг,
Пакуль народ пакуту зносіць.

А захад будзе галасіць, як і галосіць,
Дубы і тыя будуць шалясьцець лісьцём інакш...
Калі, калі вось гэту восень
Заменіць маладая, сонцарусая вясна?!

Ой, песня, ня схіляй свой буйны голаў
Пры закліку ды новых дзён!..

III

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

III

МЫ ЙДЗЕМ

Зялёна-цёмны кучаравы гай,
Шумі аб шчасьці ў гордым шуме шат.
Шагае цвёрда—крок у крок нага,
Агнём палае вольная душа!

Дарогу больш ня ўкрадзе мітульга:
Хвалюе чырвань маку наш абшар.
Мы йдзем. Дасягнуць вечно мэту льга,
Калі надзеі звоняць—ня шуршаць!

Нічога, што учора змочана ў крыві...
Яно тане, тане у часу вір,—
Сьпеў горды новаму складае гай!

Сталёвым стаў разгонны сеньня крок.
Мы йдзем! Гарыць зарою наш зарок,—
Дарогу не зааіхрыць мітульга!..

У ДУБРОВЕ

Дубровы шум шурпаты ў шыр абшараў
Каціўся-плыў прыбоем морскіх хваль.
Шуршалі ў шопаце балот імшары.
Хмялела ў палкай помсьце галава.

Як-бы дубы кудлатыя, абсели
Паўстанцы масянжовы стог-агонь.
Сыны палёў ячменных і аселиц—
Іх мчаў паўстаньня раскілзаны конь!

* * *

Як рассыпаньне гонтаў-лёстак, лёскат
Ня раніў кулямі далёка шыр.
Хатулек шэрых стада—наша вёска,
Цягучым жалем поўніла каўшы.

—Пабітыя на раны ўсе загоны,
А тут і вораг муляе 'шчэ карк...
У рог казіны белыя загонаць...—
Бор цёмны слухаў стогны мужыка...

* * *

— Ёсьці! Няхай на бель—абрус туманаў
Ня лье руччамі вёска срэбра—сьлёз!—
Як волава, упалі словы атамана.
Ніжэй схілілася дзярэў гальлё.

Паўстанцаў сэрца няпрывычна плаваць
Мяшком надутым на прыліве вод!..
А ноч, у буры гордая, як пава,
Ішла, сачыла зораў карагод...

* * *

У сэрцы радасьць гімн вызвоньвае на струнах,
І вочы брызгаюць рашучасьцю стальной.
Глядзіш: сягонья нівы—
Акіянам
Руні,
А ўчора—раны біў снарадамі тут бой.

Чуваць: стальнымі лёгкімі ўжо дыша горад.
Гудкі сьпяваюць песню вольнага жыцьця.
А ўслухайся у нашых дзён шурпаты говар,
Што горда ў бор вякоў
Нясуць чырвоны
Сьцяг!

З іх кожны—волат, за плячамі з ношкай грузнай.
Шагае цьвёрда ў даль кудлаты галавач.
Ідзе шырокім шляхам,
Не па сьцежцы
Вузкай,
Вядзе мільёны край Савецкі будаваць.

Вядзе ад плуга, вунь—з мазольнымі рукамі,
Вядзе адтуль, дзе марсэльезаю гудок.

І кожны з іх нясе

Хоць невялічкі

Камень,

І кожны йдзе, каб будаваць Комуны дом.

О, сонца—лі свае гарачыя прамені!..

Зямля, адзень хутчэй вясновыя страі!

Цягучыя мы песьні звонкімі заменім

І з іх спляцём вянок

На голаў

Саўкраін!..

ПАКІНЬ, ПЕРАСТАНЬ ГАЛАСІЦЬ...

Мы знаем—наш шлях: іці мільёнамі.
І другіх нам шляхоў ня знаць.
Зацьвіце кветка—шчасьця колёніяў,
Зацьвіце кветкай шчасьця вясна!..

Сённяя сьвет наш—на двое раздвоены.
Куст, ракітавы куст, чуеш—бой!
Згінуць тым, чые сілы ня ўдвоены,
Чыё сэрца набракне журбой...

Мы знаем—уздым наш крыніцамі,
І ня скоро змаганьню спын...
Ой, лозамі, лозамі ніцымі
Скрывавяць ня мала сагнутых 'шчэ сьпін!

І што-ж? Адплацім ня жартамі:
Можа хопіць у лесе асін?!
З барацьбой толькі прыдзем у Заўтра мы,—
Хто журбуе—пакінь, перастань галасіць!

Мы знаем—заўюцца ня раз ‘шчэ дарогі.
І загінуць мільёны. Ніхто з іх ня лішні!..
Эх! змаганьне нам сілы патроіць,
І апошні мы раз на устоі націсьнем...

Сонца зойдзе і сонца таксама ўзойдзе.
Сінь затопіць малінная чырвань.
І народ цьвёрдым поступам пойдзе,
К новым далям шагаючы шырай!..

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
54 EAST LAKE STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60607
TEL: 773-936-3700

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
54 EAST LAKE STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60607
TEL: 773-936-3700

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
54 EAST LAKE STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60607
TEL: 773-936-3700

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
54 EAST LAKE STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60607
TEL: 773-936-3700

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
54 EAST LAKE STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60607
TEL: 773-936-3700

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
54 EAST LAKE STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60607
TEL: 773-936-3700

IV

VI

РОСТАНЬ.

„А спаткаемся, будзем сябрамі“,—яна мне
сказала.

Разьвіталіся шчыра і проста.
А чамусьці цяпер, на вакзале,
Панавісла сасновымі лапкамі ростань.

Панавісла і сеткаю рэдкай ценіць
Там, у сэрцы, імклівасьці высадкі...
Не! Я веру—жыцьцё свае хвалі ўсьпеніць
І на бераг Комуны наш бліжыцца высад!

Так—забыцца мне цяжка пра кудзеркі вішань
І хатульку са шчытам двурогім.
А йшчэ болей пра тую, што вышла,
Каб правесьці мяне на растаньні ў дарогу.

Правяла і у полі прыгожаю кветкай
Ружай—чырванью доўга квітнела.
Я глядзеў. Слухаў шэпт тонкагубага ветру.
А у сэрцы—узбуджана струны зьвінелі...

Гадавала старэнькай бабулькай нас гора.
І абоім сьпяваў песьні вецер...
А сягонья—я еду у горад,
Ёй—паклон адбівае аўсянае вецьце...

Шэрай кошкаю вёска ў даліну нырнула.
Даль блакітныя пасмы сацерла.
З лёгкай радасьцю ў трэпетным гуле
Горда рукі вакзальная плошча прасьцерла.

Прывітаньне гульліва казала,
Як і ўсіх, прытуліла папросту.
І вось тут, на пляцоўцы вакзала,
Панавісла сасновымі лапкамі ростань...

Так—забыцца мне цяжка пра кудзёркі вішань
І хатульку са шчытам двурогім.
А йшчэ болей пра тую, што вышла,
Каб правесці мяне на растаньні ў дарогу!..

1941

Т О З М А

* * *

Пралятуць так гады, як за сокалам сокал,
І мяне ўсынавіць сіняблузы..
Вёска, вёска—ты госьця кляновым сокам
Ці-ж упоіш тады ды на квецістым лузе?!

II

IV

1964 г.

Бел. аддзел
1994 г.

З Ь М Е С Т:

	Стар.
1. Плывём к другм вякам	3
I	
1. Малады араты	7
2. Звычайнае	9
3. Ноччу	12
4. Перад раніцаю	14
II	
1. Ня восень цісьне	17
III	
1. Мы идзем	21
2. У дуброве	22
3. * * * (У сэрцы радасьць)	24
4. Пакінь, перастань галасіць	26
IV	
1. Ростань	30

+

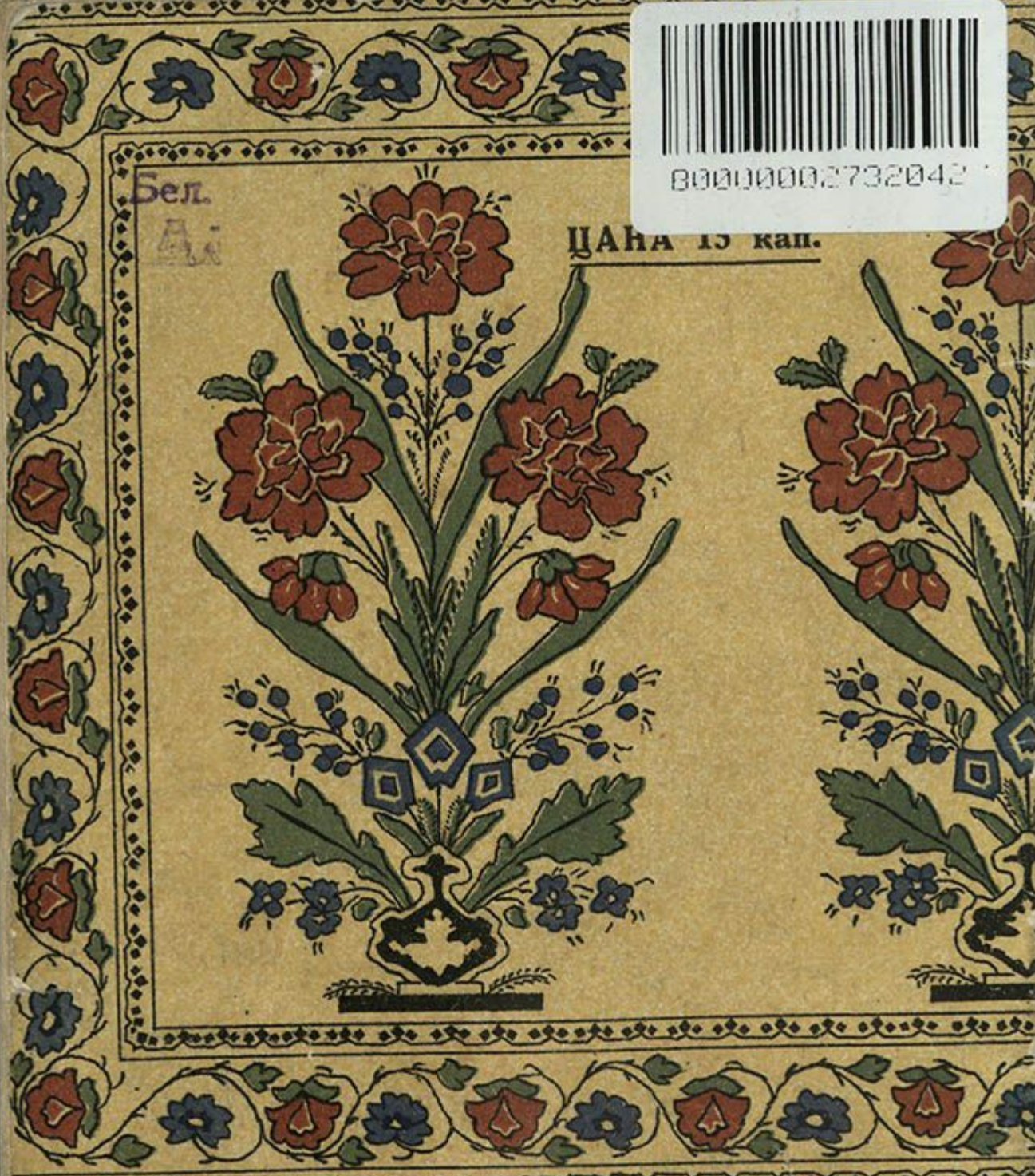

80000002732042

Бел.

ЦАНА 15 кап.

А. ТЫЧЫНА

